

Spis treści

Przedmowa	XI
Bibliografia	XIII
Wykaz skrótów	XLV
Wstęp	XLIX
Rozdział I. Wymuszone zaginięcia w Europie	1
§ 1. Uwagi wprowadzające	1
§ 2. Rosja (zbrodnia katyńska)	1
§ 3. Hiszpania	3
§ 4. Cypr	8
§ 5. Turcja	12
§ 6. Kraje byłej Jugosławii (1991–1996)	15
§ 7. Kosowo	21
§ 8. Rosja – Kaukaz Północny (Czeczenia, Inguszetia, Dagestan)	24
§ 9. Kaukaz Południowy (Armenia, Gruzja, Azerbejdżan)	26
§ 10. Białoruś	28
§ 11. Państwa zaangażowane w praktykę <i>extraordinary renditions</i>	29
§ 12. Ukraina	33
§ 13. Wnioski	36
Rozdział II. Traktatowe i pozatraktatowe podstawy prawne dotyczące obowiązków państw w kontekście wymuszonych zaginięć	39
§ 1. Uwagi wprowadzające	39
§ 2. Deklaracja o ochronie wszystkich osób przed wymuszonym zaginięciem	42
§ 3. Międzypaństwowa konwencja o wymuszonych zaginięciach osób	47
§ 4. Statut Międzynarodowego Trybunału Karnego	51
§ 5. Konwencja o ochronie wszystkich osób przed wymuszonym zaginięciem	54
§ 6. Wnioski	66
Rozdział III. Europejski Trybunał Praw Człowieka	71
§ 1. Uwagi wprowadzające	71
§ 2. Stosowanie terminu „wymuszone zaginięcie” przez ETPC	73
§ 3. Dopuszczalność skarg indywidualnych	74

§ 4. Problematyka temporalna	76
I. Uwagi wprowadzające	76
II. Wymuszone zaginięcia jako „naruszenia ciągłe” – rozwój orzecznictwa	78
III. Zastosowanie kryteriów z wyroku <i>Šilih przeciwko Słowenii</i> do skarg dotyczących wymuszonych zaginięć	83
IV. Uwagi na tle wyroku <i>Janowiec i inni przeciwko Rosji</i>	86
§ 5. Prawo do życia	92
I. Koncepcja obowiązków pozytywnych i proceduralnych w kontekście art. 2 EKPC	93
1. Uwagi wprowadzające	93
2. Obowiązki proceduralne – ewolucja	94
3. Obowiązek ochrony życia	98
4. Zaginięcia, za które nie przypisano odpowiedzialności państwu	100
II. Postępowanie dowodowe przed ETPC w sprawach dotyczących wymuszonych zaginięć w kontekście prawa do życia	101
1. Uwagi wprowadzające	101
2. Ustalanie stanu faktycznego	104
3. Standard dowodu „ponad wszelką wątpliwość” oraz dowody pośrednie	105
4. Odwrócenie ciężaru dowodu	109
5. Praktyka stosowania wymuszonych zaginięć	112
III. Obowiązki prewencyjne oraz wymogi skutecznego śledztwa ...	115
§ 6. Uznanie naruszenia praw bliskich osób zaginionych	120
I. Uwagi wprowadzające	120
II. Kryteria z wyroku <i>Çakıcı przeciwko Turcji</i>	121
1. Uwagi wprowadzające	121
2. Bliskość więzi – pozycja dzieci osób zaginionych	124
3. Zaangażowanie skarżących w próby uzyskania informacji na temat zaginionych osób	126
4. Postawa i reakcja państwa	128
III. Długość czasu zaginięcia	129
IV. Uznanie bliskich za ofiary naruszenia art. 3 EKPC a przypisanie zaginięcia państwu	131
V. Naruszenie wobec bliskich osób zaginionych art. 8 EKPC	133
VI. Uwagi na tle wyroku <i>Janowiec i inni przeciwko Rosji</i>	135
§ 7. Inne aspekty orzecznictwa ETPC na tle wymuszonych zaginięć	138
I. Uwagi wprowadzające	138
II. Naruszenie zobowiązań wynikających z art. 38 EKPC	139

III. Orzeczone środki	142
IV. Wykonywanie wyroków	145
§ 8. Wnioski	148
Rozdział IV. Komitet Praw Człowieka	153
§ 1. Uwagi wprowadzające	153
§ 2. Stosowanie terminu „wymuszone zaginięcie” przez KPC	156
§ 3. Problematyka temporalna	158
§ 4. Prawo do życia	162
I. Obowiązki proceduralne	163
II. Postępowania dowodowe w sprawach dotyczących wymuszonych zaginięć	164
III. Obowiązki prewencyjne oraz wymogi skutecznego śledztwa ...	166
§ 5. Uznanie naruszenia praw bliskich osób zaginionych	168
§ 6. Inne aspekty orzecznictwa KPC na tle wymuszonych zaginięć	170
§ 7. Wnioski	172
Rozdział V. Organy powołane w związku z konfliktem w byłej Jugosławii	175
§ 1. Uwagi wprowadzające	175
§ 2. Izba Praw Człowieka Bośni i Hercegowiny	176
I. Uwagi wprowadzające	176
II. Stosowanie terminu „wymuszone zaginięcie” przez IPC	178
III. Decyzja IPC dotycząca wydarzeń w Srebrenicy	179
IV. Problematyka temporalna	181
V. Prawo do życia	182
VI. Uznanie naruszenia praw bliskich osób zaginionych	185
VII. Inne aspekty orzecznictwa IPC na tle wymuszonych zaginięć	190
§ 3. Komisja Doradcza ds. Praw Człowieka w Kosowie	192
I. Uwagi wprowadzające	192
II. Problem odpowiedzialności UNMIK za wymuszone zaginięcia	195
III. Stosowanie terminu „wymuszone zaginięcie” przez Komisję Doradczą	197
IV. Problematyka temporalna	197
V. Prawo do życia	198
1. Uwagi wprowadzające	198
2. Obowiązki proceduralne	199
3. Postępowanie dowodowe w sprawach dotyczących wymuszonych zaginięć	202

Spis treści

VI. Uznanie naruszenia praw bliskich osób zaginionych	203
VII. Inne aspekty orzecznictwa Komisji Doradczej na tle wymuszonych zaginięć	206
1. Uwagi wprowadzające	206
2. Wykonywanie opinii Komisji Doradczej	208
§ 4. Międzynarodowy Trybunał Karny ds. Byłej Jugosławii	211
§ 5. Wnioski	215
Rozdział VI. Inne mechanizmy	219
§ 1. Komitet ds. Wymuszonych Zaginięć	219
I. Uwagi wprowadzające	219
II. Kompetencje Komitetu	220
1. Uwagi wprowadzające	220
2. Rozpatrywanie sprawozdań państw-stron (art. 29)	221
3. Rozpatrywanie wniosków o wszczęcie poszukiwań i odnalezienie osoby zaginionej – „pilne działanie” (art. 30)	223
4. Rozpatrywanie skarg indywidualnych (art. 31)	227
5. Rozpatrywanie skarg międzypaństwowych (art. 32)	230
6. Przeprowadzanie wizyt krajowych (art. 33)	231
7. Pilne przedstawienie ZO ONZ informacji o możliwym praktykowaniu wymuszonych zaginięć w sposób rozległy lub systematyczny (art. 34)	232
§ 2. Grupa Robocza ds. Wymuszonych i Przymusowych Zaginięć	233
I. Uwagi wprowadzające	233
II. Rozpatrywanie zgłoszeń	234
III. Monitorowanie postępów państw w prawidłowym stosowaniu postanowień Deklaracji	238
§ 3. Komitet ds. Osób Zaginionych na Cyprze	243
§ 4. Specjalny proces w sprawie osób zaginionych na terytorium byłej Jugosławii	248
§ 5. Wnioski	256
Wnioski	259
Indeks rzeczowy	265